

Warszawa, dnia 30 stycznia 2019 r.

Poz. 125

**UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 24 stycznia 2019 r.

w 100. rocznicę inauguracyjnego posiedzenia Sejmu Ustawodawczego

W listopadzie 1918 r. Polska odzyskała niepodległość po 123 latach zaborów. Jedną z pierwszych decyzji władz II Rzeczypospolitej, na czele z Tymczasowym Naczelnikiem Państwa Józefem Piłsudskim, było ogłoszenie wyborów do Sejmu Ustawodawczego, które – na terenach podległych władzy centralnej w Warszawie – odbyły się 26 stycznia 1919 r. (wraz z przejmowaniem przez Polskę kolejnych terytoriów wybory uzupełniające odbywały się aż do marca 1922 r.). Ordynacja była wyjątkowo demokratyczna, pięcioprzymiotnikowa, przyznająca kobietom bierne i czynne prawo wyborcze. Średnia frekwencja sięgała 75%, a na terenach zamieszkałych wyłącznie przez Polaków dochodziła nawet do 95%. Stanowiło to dowód, że Polacy akceptują istnienie własnego państwa, niepodległego i demokratycznego. W wyborach do Konstytuanty najwięcej głosów zdobyła Narodowa Demokracja, której listę (nr 10) otwierały znane i cenione powszechnie nazwiska: Ignacego Jana Paderewskiego, premiera ówczesnego rządu, i Romana Dmowskiego, delegata Polski Odrodzonej na trwającą od połowy stycznia 1919 r. Konferencję pokojową w Paryżu. Niezwykłością była obecność w ławach poselskich 8 kobiet, posłanek reprezentujących partie prawicowe, ludowe i socjalistyczne, oraz aż 35 kapłanów, głównie zasłużonych społeczników.

Pierwsze posiedzenie izby poprzedziła uroczysta msza św. odprawiona 9 lutego 1919 r. w katedrze pod przewodnictwem arcybiskupa warszawskiego Aleksandra Kakowskiego, z udziałem najwyższych władz i wybranych posłów. Na zakończenie homilii arcybiskup lwowski obrządku ormiańskiego Józef Teodorowicz, także poseł, odebrał od wszystkich zebranych uroczyste ślubowanie poselskie.

10 lutego 1919 r. zebrał się w Warszawie w gmachu przy ulicy Wiejskiej, po 127 latach przerwy, parlament wolnej i suwerennej Polski. Podczas wzruszającego przemówienia inauguracyjnego Naczelnik Państwa Józef Piłsudski zwrócił się do narodu: „W tej godzinie wielkiego serc polskich bicia czuję się szczęśliwym, że przypadł mi zaszczyt otwierać Sejm polski, który znowu będzie domu swego ojczystego jedynym panem i gospodarzem”.

Sejm Ustawodawczy obradował w okresie od 10 lutego 1919 r. do 27 listopada 1922 r. pod przewodnictwem marszałka Wojciecha Trąpczyńskiego. W tym czasie uchwalił tzw. Małą Konstytucję i konstytucję marcową 1921 r. oraz podczas 342 posiedzeń plenarnych uchwalił 571 ustaw. Pracowitość parlamentarzystów przejawiała się uczestnictwem w posiedzeniach komisji i liczbą zgłaszanych interpelacji, których złożono 6869.

Głównym celem Sejmu Ustawodawczego było scalenie ziem polskich od ponad 100 lat funkcjonujących pod reżymem pięciu porządków prawnych oraz unifikacja i kodyfikacja prawa stale powiększającego się – za sprawą wygranych wojen, powstań i postanowień traktatu wersalskiego – terytorium państwa polskiego. Inną równie ważną misją było niwelowanie skutków olbrzymiej zapaści gospodarczej wywołanej I wojną światową, a także modernizacja państwa w celu wzmacniania naszej suwerenności kontestowanej przez najbliższych sąsiadów. Posłowie odznaczyli się dużą wrażliwością społeczną, ustanawiając prawa obciążające wprawdzie budżet państwa, ale jednocześnie wychodzące naprzeciw oczekiwaniom najszerzych warstw społeczeństwa polskiego (w zakresie m.in. szkolnictwa powszechnego, ubezpieczeń chorobowych, 8-godzinnego dnia pracy w przemyśle i handlu czy prawa do wypoczynku). Praca tego parlamentu odbywała się w wyjątkowo niesprzyjających warunkach, gdyż w latach 1918–1921 Polska prowadziła kolejne wojny i powstania, walcząc z pięcioma wrogami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, doceniając patriotyzm, wysiłek i twórczą pracę posłów Sejmu Ustawodawczego, składa im w imieniu narodu polskiego podziękowanie za przyczynienie się do odbudowy Niepodległej. Jednocześnie, czując się wraz z Sejmem Rzeczypospolitej Polskiej sukcesorem pierwszego parlamentu Polski Odrodzonej, Senat Rzeczypospolitej Polskiej podkreśla, że stoi na straży ciągłości bogatej tradycji polskiego parlamentaryzmu i wolności obywatelskich.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *S. Karczewski*